Gesetz-Sammlung für die Königlichen Preußischen Staaten.

ZBIOR PRAW dla Państw Królestwa Pruskiego.

No. 6.

(No. 852.)

Tarif,

nach welchem

das Fährgeld für das Uebersetzen über den Ruß-, eigentlich Atmathestrom bei Sziesz erhoben werden soll. Vom 13ten Februar 1824.

1) Für jedes angespannte Zugthier incl. Wagen: Zwei Silbergroschen.
2) Für ein Pferd und Reuter, mit oder ohne Gepäck: Ein Silbergroschen und Acht Pfennige.
3) Für eine Person zu Fuß und was diese als Last tragen kann: Vier Pfennige.
4) Für ein Stück Rindvieh incl. Treiber: Ein Silbergroschen.
5) Für ein Kalb, Schwein, Hammel, Schaaf, Lamm oder Ferkel incl. des Treibers: Sechs Pfennige.

Bei hohem Wasserstande im Frühjahr, längstens aber vierzehn Tage nach dem Eisgange, ist der Fährpächter, der mehreren Mühe und des schwierigen Ueberfahrens wegen, befugt, das Doppelte der oben verzeichneten Sätze zu erheben.

(No. 852.)

TARYFA

podług któréy

opłaty za przewóz na rzece Russ właściwie Atmathe pod Sziesz maią bydź pobierane. Z dnia 13. Lutego 1824.

1) Od każdego zaprzężonego bydlęcia pociągowego wraz z wozem: Dwa Srebrniki.
2) Od konia i ieźdzca z rzeczami lub próżno: Srebrnik ośm fenigów.
3) Od osoby z ciężarem, który nieść może: Cztery fenigi.
4) Od wołu lub krowy wraz z poganiaczem: Srebrnik.
5) Od cielęcia, wieprza, świni, barana, iagnięcia lub prosięcia, wraz z poganiaczem: Sześć fenigów.

Podczas wielkiéy wody na wiosnę, naydaléy zaś dwa tygodnie po krze, dzierzawca przewozu, z powodu większéy pracy i przykrzeyszéy przeprawy, ma prawo żądać podwóynéy zapłaty.

Ausnahmen.

1) Alle in Königlichen Dienstangelegenheiten reisende höhere und niedere Zivil-Offizianten und Militairpersonen, folglich auch die zur Uebung gehenden Landwehrmänner, sind von Erlegung des Fährgeldes befreit.

2) Sind davon befreit, der Königliche Vorspann; die Transporte der Verbrecher und Vagabonden; in herrschaftlichen Angelegenheiten verschickte Briefboten, die Fuhren zum Transport des Deputat-Brennholzes für sämmtliche Königliche Offizianten und der Materialien zu Königlichen Bauten, so wie der Lebensmittel und Fourage für das Militair.

3) Wenn Eisbahn ist, wird von allen vorbenannten Sätzen die Hälfte in dem Falle bezahlt, wenn der Fährmann Straße gegossen hat, und die Uebergehenden auf Verlangen begleitet werden, oder die gegossene Straße gebrauchen. Findet das eine oder das andere nicht Statt, so darf auch Ueberfahrtsgeld nicht erhoben werden.

4) Extraposten bezahlen das Fährgeld nach den geordneten Sätzen, auch zugleich für die Rückkehr der Extrapost-Pferde.

5) Alle ordinairen fahrenden und reitenden Posten gehen frei.

6) Bei jedem Uebertretungsfalle gegen diese Festsetzung, verfällt der Fährpächter in eine unerläßliche Strafe von Zwanzig Thalern.

Gegeben Berlin den 13. Februar 1824.

(L. S.) **Friedrich Wilhelm.**

von Bülow. von Lottum.

Wyiątki.

1) Wszyscy w Królewskich interesach Służbowych podróżuiący wyżsi i niżsi urzędnicy cywilni i osoby woyskowe, a zatém udaiący się na ćwiczenia landwerzyści, wolni są od opłaty.

2) Maią wolny przewóz: Królewskie zaprzęgi; transporta zbrodniarzów i włóczęgów, wysłani w interesach rządowych woźni; fury do przewożenia deputatowego drzewa na opał dla wszystkich Król. Urzędników, materyałów do Król. budowli, i żywności oraz obroków dla woyska.

3) Gdy rzeka stoi, pobiera się z powyższych opłat połowa w tym przypadku, gdy przewoźny wylaną wodą przysposobił drógę i przechodzący na żądanie bywaią przeprowadzani, lub drogi takowéy używaią. Jeżeli ani iedno ani drugie nie ma mieysca, nie wolno także pramowego pobierać.

4) Extrapoczty płacą pramowe podług przepisanych stopni, zarazem także za powrot koni extrapocztowych.

5) Wszystkie ordynaryine wozowe i konne poczty nie płacą.

6) Za każde przestąpienie ninieyszego postanowienia podpadnie przewoźnik nieodzownéy karze Dwudziestu Talarów.

Dan w Berlinie dnia 13. Lutego 1824.

(L. S.) **FRYDERYK WILHELM.**

Bülow. Lottum.

(No. 853.) Bekanntmachung wegen Aufhebung des Fährgeld-Tarifs für den Gilge-Strom bei Reatischken. D. d. den 19ten März 1824.

Es wird hierdurch zur öffentlichen Kenntniß gebracht, daß der in der Gesetzsammlung vom Jahre 1822. sub No. 726. publizirte Tarif vom 29sten Mai ejusd., nach welchem das Fährgeld für das Uebersetzen über den Gilge-Strom bei Reatischken entrichtet werden soll, durch die Allerhöchste Kabinetsorder vom 11ten März 1824 aufgehoben worden ist, da die Fähr-Anstalt selbst nicht eingerichtet wird.

Berlin den 19ten März 1824.

Ministerium des Handels, der Gewerbe und des Bau-Wesens.

von Bülow.

(No. 853.) Obwieszczenie względem zniesienia taryfy pramowego dla rzeki Gilge pod Reatischken. Z dnia 19. Marca 1824.

Podaie się ninieyszém do wiadomości powszechnéy, iż ogłoszona przez Zbiór Praw z roku 1822. pod No. 726 taryfa z dnia 29. Maia ejusdem, podług któréy pramowe za przewożenie przez rzekę Gilge pod Reatischken ma być opłacane, Naywyższym rozkazem gabinetowym z dnia 11. Marca 1824. zniesioném zostało, z przyczyny iż przewóz nie będzie urządzonym.

Berlin dnia 19. Marca 1824.

Ministerstwo handlu, rzemiosł i budownictwa.

Bülow.

(No. 854.) Gesetz, wegen Anordnung der Provinzial-Stände für das Herzogthum Schlesien, die Grafschaft Glatz und das Preußische Markgrafthum Oberlausitz. Vom 27sten März 1824.

Wir Friedrich Wilhelm, von Gottes Gnaden, König von Preußen rc. rc.

ertheilen in Folge des wegen Anordnung der Provinzialstände in Unserer Monarchie am 5ten Juni v. J. erlassenen allgemeinen Gesetzes, für den ständischen Verband des Herzogthums Schlesien, der Grafschaft Glatz und des Preußischen Markgrafthums Oberlausitz nachstehende besondere Vorschriften.

I. Bestimmung der in diesem Verbande begriffenen Landestheile.

§. 1. Dieser Verband begreift:

1) das Herzogthum Schlesien,
2) die Grafschaft Glatz,
3) das Preußische Markgrafthum Oberlausitz.

(No. 854.) Prawo stanowiące urządzenie Stanów prowincyalnych dla Xięstwa Śląska, hrabstwa Kłecka i Pruskiego Margrabstwa Wyższéy Luzacyi. Z dnia 27. Marca 1824.

My FRYDERYK WILHELM, z Bożey Łaski Król Pruski etc. etc.

W skutek wydanego pod dniem 5. Czerwca r. z. ogólnego prawa względem urządzenia w Państwie Naszém Stanów Prowincyalnych daiemy następuiące szczególne przepisy tyczące się związku stanowego Xięstwa Śląskiego, hrabstwa Kłecka i Pruskiego margrabstwa wyższéy Luzacyi:

I. Wyszczególnienie krain związkiem tym obiętych.

§. 1. Związek ten obeymuie:

1) Xięstwo Śląskie,
2) Hrabstwo Kłeckie,
3) Pruskie margrabstwo wyższéy Luzacyi.

Die Enklaven verbleiben den Kreisen, zu denen die neue Verwaltungs-Eintheilung sie gelegt hat.

II. Benennung der Provinzial-Stände.

§. 2. Die Stände dieses Verbandes bestehen und zwar:

I. Der erste Stand:

a) aus dem Fürsten von Lichtenstein, wegen des Preußischen Antheils von Troppau und Jägerndorff;
b) aus dem Fürsten von Oels;
c) aus dem Herzoge von Sagan;
d) aus den Besitzern der freien Standesherrschaften.

II. Der zweite Stand:

aus der Ritterschaft.

III. Der dritte Stand:

aus den Städten.

IV. Der vierte Stand:

aus den übrigen Gutsbesitzern, Erbpächtern und Bauern.

III. Ernennung der Mitglieder des Landtags.

§. 3. Auf dem Landtage erscheinen: die Fürsten, sobald sie die Majorennität erreicht haben, in der Regel in Person, mit der Befugniß, sich in erheblichen Verhinderungsfällen durch ein Mitglied aus ihrer Familie oder einen sonst geeigneten Bevollmächtigten aus dem zweiten Stande, vertreten zu lassen.

Die Standesherren stets in Person, mit der Beschränkung jedoch, ihr Stimmrecht nur durch drei aus ihrer Mitte auszuüben. Alle übrigen Stände erscheinen durch Abgeordnete, welche von ihnen durch Wahl bestimmt werden.

IV. Bestimmung der Anzahl der Mitglieder des Landtages.

§. 4. Die Anzahl der Mitglieder eines jeden der im §. 2. benannten Stände bestimmen Wir

I. Für den ersten Stand:

a) der Fürst von Lichtenstein;
der Fürst von Oels;
der Herzog von Sagan,
jeder mit einer Virilstimme;
b) die Standesherren, gegenwärtig die Besitzer der freien Standesherrschaften Pleß, Wartenberg, Militsch, Trachenberg, Ober-Beuthen, Nieder-Beuthen, Goschütz, Ra-

Części zamknięte innemi obwodami pozostaią przy Powiatach, z którym ie złączył nowy podział administracyiny.

II. Wymienienie Stanów Prowincyalnych.

§. 2. Stany tego związku składaią się, a to:

I. Pierwszy Stan:

a) z Xiążęcia Lichtenstein, co do Pruskiego udziału Oppawy i Jägerndorff;
b) z Xiążęcia Oleśnickiego;
c) z Xiążęcia Sagańskiego;
d) z posiadaczów wolnych maiętności stanowych.

II. Drugi Stan:

z rycerstwa.

III. Trzeci Stan:

z miast.

IV. Czwarty Stan:

z reszty dziedziców dóbr ziemskich, z dzierzawców wieczystych i chłopów.

III. Mianowanie członków Seymu Prowincyalnego.

§. 3. Na Seymie Prowincyalnym stawaią Xiążęta, zostawszy doletnimi, zazwyczay osobiście, z prawem posyłania zastępcy w przypadku ważnéy przeszkody, bądź z grona ich familii, bądź w osobie uwłaściwionego pełnomocnika z pośród drugiego Stanu.

Panowie stanowi zawsze osobiście, z ograniczeniem atoli wykonywania ich prawa głosowania tylko przez trzech z pośród siebie. Wszystkie inne Stany stawaią przez Deputowanych od siebie wybranych.

IV. Ustanowienie liczby członków Seymu Prowincyalnego.

§. 4. Liczbę członków każdego z wymienionych w §. 2. Stanów ustanawiamy:

I. Dla pierwszego Stanu:

a) Xiążę Lichtenstein;
Xiążę Oleśnicki;
Xiążę Sagański.
każdy z iednym głosem udzielnym;
b) Panowie Stanowi, obecnie posiedziciele wolnych maiętności stanowych Pless, Wartenberg, Milicz, Trachenberg, Wyższy Bytoń, Niższy Bytoń, Go-

tibor, Muskau, gemeinschaftlich mit drei Kuriatstimmen,
für den ersten Stand zusammen auf sechs Mitglieder.

II. Für den zweiten Stand:
im Herzogthum Schlesien und der Grafschaft Glatz auf 30
im Markgrafthum Oberlausitz auf 6
zusammen auf sechs und dreißig Mitglieder.

III. Für den dritten Stand:
im Herzogthum Schlesien und der Grafschaft Glatz auf 24
im Markgrafthum Oberlausitz auf 4
zusammen auf acht und zwanzig Mitglieder.

IV. Für den vierten Stand:
im Herzogthum Schlesien und der Grafschaft Glatz auf 12
im Markgrafthum Oberlausitz 2
zusammen auf 14 Mitglieder.

Hieraus ergiebt sich die Gesammtzahl von Vier und Achtzig Mitgliedern für diesen ganzen ständischen Verband.

Die spezielle Vertheilung der Abgeordneten wird eine besondere Verordnung festsetzen.

V. Bedingungen der Wählbarkeit.

1) Der Mitglieder aller Stände.

§. 5. Bei der Wählbarkeit der Mitglieder aller Stände zu Landtags-Abgeordneten, werden folgende Bedingungen vorausgesetzt:

1) Grundbesitz in auf- und absteigender Linie ererbt, oder auf andere Weise erworben, und zehn Jahre lang nicht unterbrochen. Im Vererbungsfalle wird die Zeit des Besitzes des Erblassers und des Erben zusammengerechnet;
2) die Gemeinschaft mit einer der christlichen Kirchen;
3) die Vollendung des dreißigsten Lebensjahres;
4) der unbescholtene Ruf.

§. 6. Von der Bedingung des zehnjährigen Besitzes zu dispensiren, behalten Wir Uns Allerhöchst Selbst vor. In Ansehung der übrigen Bedingungen findet keine Dispensation statt.

szütz, Ratibor, Muskau, wspólnie z trzema głosami (curiatim.)
dla pierwszego Stanu na sześciu członków.

II. Dla drugiego Stanu:
w Xięstwie Śląskiém i hrabstwie Kłeckiém na 30
w margrabstwie wyższéy Luzacyi na . . 6
razem na trzydziestu sześciu członków.

III. Dla trzeciego Stanu:
w Xięstwie Śląskiém i hrabstwie Kłeckiém na 24
w margrabstwie wyższéy Luzacyi 4
razem na dwudziestu ośmiu członków.

IV. Dla czwartego Stanu.
w Xięstwie Sląskiém i hrabstwie Kłeckiém na. 12
w margrabstwie wyższéy Luzacyi na . . 2
razem na czternastu członków.

Z tego okazuie się ogólna liczba ośmdziesiąt czterech członków na ten cały związek stanowy.

Szczegółowy rozkład Deputowanych każdego Stanu osobną przepisany będzie ustawą.

V. Warunki obieralności.

1) Członków wszystkich stanów.

§. 5. Obieralności członków w szystkich Stanów na Seym prowincyalny są następuiące warunki zasadą:

1) Własność ziemska odziedziczona w linii wstępnéy i zstępnéy, lub w innym nabyta sposobie i bez przerwy w ciągu lat 10. posiadana. W razie przeyścia sukcessyi rachować się będzie razem czas posiadania przez spadkodawcę i sukcessora;
2) społeczność z iednym z kościołów chrześciańskich;
3) skończony 3osty rok życia;
4) nieskażona sława.

§. 6. Zachowuiemy Sobie dyspensowanie od warunku diesięcioletniego posiadania własności. We względnie innych warunków nie ma mieysca dyspensa.

2) Der Mitglieder der einzelnen Stände und zwar

a) des ersten Standes.

§. 7. Das Recht zur Theilnahme an den Kuriatstimmen der freien Standesherren (§§. 3. und 4.) wird durch den Besitz einer bevorrechtigten freien Standesherrschaft (§ 4.) und durch die adelige Geburt des Besitzers begründet.

b) des zweiten Standes.

§. 8. Das Recht, zu dem zweiten Stande für die Ritterschaft als Abgeordneter gewählt zu werden, wird durch den Besitz eines Ritterguts in der Provinz, ohne Rücksicht auf die adelige Geburt des Besitzers, begründet. — Wir behalten Uns jedoch vor, den Besitz bedeutender Familien-Fideikommiß-Güter auf angemessene Weise hierbei zu bevorrechten.

§. 9. Der Besitz eines Ritterguts in einer andern Unserer Provinzen, wird auf die Dauer von zehn Jahren angerechnet.

§. 10. Wenn Geistliche, Militair- und Zivilbeamte, die durch den mit vorstehenden Bedingungen verknüpften Besitz eines Ritterguts dem zweiten Stande angehören, als Abgeordnete desselben gewählt werden, so bedürfen sie der Beurlaubung ihrer Vorgesetzten.

c) des dritten Standes.

§. 11. Als Abgeordnete des dritten Standes können nur städtische Grundbesitzer gewählt werden, welche entweder zeitige Magistrats-Personen sind, oder ein bürgerliches Gewerbe treiben.

Bei den letztern muß der Grundbesitz einen nach der Verschiedenheit der Städte abzumessenden Werth haben, welchen die §. 4. vorbehaltene besondere Verordnung bestimmen wird.

d) des vierten Standes.

§. 12. Bei dem vierten Stande wird zu der Eigenschaft eines Landtags-Abgeordneten der Besitz eines als Hauptgewerbe selbst bewirthschafteten Landguts erfordert, dessen Größe ebenfalls die besondere Verordnung (§. 4.) festsetzen wird.

VI. Bedingungen des Wahlrechts.

§. 13. Die vorbemerkten Bedingungen der Wählbarkeit treten auch für die Befugniß zur

2) Członków stanów szczególnych i wprawdzie.

a) pierwszego stanu.

§. 7. Prawo, ażeby wykonywać wspólny głos wolnych Panów Stanowych (§§. 3. i 4.) zawisło od posiadania opatrzonego pierwszeństwem wolnego państwa stanowego (§. 4.) i szlacheckiego urodzenia posiadacza.

b) drugiego stanu.

§. 8. Prawo, ażeby być obranym do drugiego stanu za Deputowanego od rycerstwa, zawisło od posiadania dóbr szlacheckich w prowincyi, bez względu na szlacheckie właściciela urodzenie. Zachowuiemy iednak Sobie nadać przyzwoite pierwszeństwo dziedzicom znacznych dóbr ordynackich.

§. 9. Dziedzictwo dóbr szlacheckich w innéy prowincyi naszéy rachuie się na oznaczony czas dziesięcioletni.

§. 10. Duchowni, urzędnicy woyskowi i cywilni, należący do drugiego stanu przez przywiązane do powyższych warunków posiadanie dóbr szlacheckich, będąc na Deputowanych tegoż stanu obrani, winni mieć urlop od swoich przełożonych.

c) trzeciego Stanu.

§. 11. Na Deputowanych Stanu trzeciego obrani bydź mogą tylko właściciele nieruchomości mieyskich, którzy albo wówczas zasiadaią w Magistracie, albo z mieyskiego żyią przemysłu.

U ostatnich nieruchomość i zarobek przemysłowy razem mieć powinny pewną wartość stósuiącą się do różnicy miast, iak to osobne w §. 4. zastrzeżone rozporządzenie ustanowi.

c) Stanu czwartego.

§. 12. Aby z czwartego Stanu bydź Deputowanym na seym prowincyalny, posiadać potrzeba prawem własności posadę wieyską, któréy zagospodarowanie iest głównem właściciela zatrudnieniem; iéy wielkość także osobne ustanowi rozporządzenie (§. 4.).

VI. Warunki prawa obierania.

§. 13. Powyższe warunki obieralności zarówno są zasadą prawa obierania, z tą tylko

Wahl ein, mit dem Unterschiede, daß für die Wählenden oder Wähler die Vollendung des vier und zwanzigsten Lebensjahres genügt, und nicht zehnjähriger sondern nur eigenthümlicher Besitz, ohne Rücksicht auf die bei dem vierten Stande zu bestimmenden Größe des Grundbesitzes (12.) erforderlich ist.

Bei den Städten stehet das Wahlrecht denjenigen zu, welche den Magistrat wählen.

§. 14. Wenn, wie in einigen Städten der Oberlausitz, die Bestellung der Magistrats-Mitglieder einem Dominio oder andern besonders Berechtigten zustehet, so wird das Wahlrecht von den mit Grundeigenthum angesessenen Bürgern ausgeübt. Die Wahl der Abgeordneten ist aber auch bei diesen Städten immer an die Wählbarkeit gebunden, welche der §. 5. für alle Stände und der §. 11. für die Städte festsetzt.

§. 15. Das Wahlrecht und die Wählbarkeit ruhen, wenn über das Vermögen dessen, dem diese Befugnisse zustehen, der Konkurs eröffnet ist, imgleichen während eines nicht einer moralischen Person zuständigen gesellschaftlichen Besitzes.

Bei dem zweiten Stande hören Wählbarkeit und Wahlrecht auf, wenn durch Zerstückelung die Eigenschaft eines Ritterguts vernichtet wird.

§. 16. In mehrern Wahlbezirken Angesessene können in jedem Wahlbezirke, in welchem sie angesessen sind, wählen und gewählt werden.

Im letztern Falle bleibt es dem Gewählten überlassen, für welchen Wahlbezirk er eintreten will.

§. 17. Ein Abgeordneter kann auch Mitglied des Landtags einer andern Provinz seyn, wenn die Zeit der Versammlung es zuläßt.

VII. Ausübung des Rechts der Standschaft.

a) Von den gewählten Abgeordneten.

§. 18. Wer durch Wahl bestimmt ist, auf dem Landtage zu erscheinen, kann keinen Andern für sich bevollmächtigen.

b) von den Wählern.

§. 19. Auch das Wahlrecht muß in Person ausgeübt werden.

różnicą, że dla obieraiących lub obiorców dostatecznym iest ukończony dwudziesty czwarty rok życia, i posiadłości potrzeba nie dziesięcioletniéy, lecz prawem własności dzierzonéy, bez względu ustanowić się maiącéy przy czwartym Stanie podług §. 12. wielkości posiadanéy nieruchomości.

W miastach prawo obierania służy tym samym, którzy obieraią magistrat.

§. 14. Jeżeli ustanowienie członków Magistratu, iak to bywa w niektórych miastach Wyższéy Luzacyi, iest przy Dominium lub przy kim innym szczególnie uprawnionym, wtedy wykonywać będą prawo obierania osiedli w nieruchomości mieszczanie. Wybór zaś Deputowanego na Seym prowincyalny i w tych miastach zawsze zależy od warunków obieralności ustanowionych w §. 5. dla wszystkich trzech stanów, a §. 11. dla miast.

§. 15. Prawo obierania i obieralność zawieszaią się, skoro nad maiątkiem uprawnionego otwarty iest konkurs, toż samo w czasie posiadania społecznego przez osoby niemaiące praw osoby moralnéy.

W Stanie drugim ustaią prawo obierania i obieralność, skoro właściwość maiętności szlacheckiéy zatrze się przez rozdrobnienie.

§. 16. W kilku okręgach wyborowych osiedli w każdym z nich, w którym są osiedli, obierać i obranymi bydź mogą. W ostatnim razie zostawuie się obranemu, od którego okręgu stawać zechce.

§. 17. Deputowany na Seym iednéy prowincyi może też bydź członkiem Seymu prowincyi innéy, ieżeli czas zgromadzenia się tego dozwala.

VII. Wykonanie prawa należenia do Stanów.

a) przez obranych Deputowanych.

§. 18. Kto wyborem iest wyznaczony na Deputowanego na Seym prowincyalny, nikogo innego za siebie umocować nie może.

b) przez obieraiących.

§. 19. Toż samo prawo obierania osobiście wykonywać trzeba.

c) Bei Vollziehung des Wahlakts.

1) Vom zweiten Stande.

§. 20. Die Wahlen der Abgeordneten werden vom zweiten Stande nach Wahlbezirken vollzogen.

2) Vom dritten Stande.

§. 21. Jede einzelne derjenigen Städte, welche durch die besondere Verordnung (§. 4.) Virilstimmen erhalten, wählt ihre Abgeordneten in sich; alle übrigen Städte ohne Unterschied, ob sie Immediat- oder Mediatstädte sind, wählen in sich Wähler; diese treten nach Bezirken zusammen und wählen die Abgeordneten. Die Zahl der Wähler wird die bemerkte Verordnung nach der Größe der Städte bestimmen.

3) Vom vierten Stande.

§. 22. Von den Dorfgemeinden wählt in Schlesien eine jede nach ihrer für andere Dorfangelegenheiten hergebrachten Weise, in der Ober-Lausitz dagegen die angesessenen Wirthe, einen Wähler; die Wähler versammeln sich mit den Besitzern der einzeln liegenden, keiner bestimmten Dorfgemeinde angehörigen Güter des vierten Standes, welche aber das Maaß der Wahlfähigkeit haben müssen (12.), bezirksweise zur Wahl des Bezirkswählers; die Bezirkswähler treten dann zusammen und wählen den Landtags-Abgeordneten.

§. 23. Die Zusammenlegung der Wahlbezirke und die Bestimmung der Wahlorte für den zweiten Stand (20.), für die kollektiv wählenden Städte (21.) und für den vierten Stand (22.), wird die besondere Verordnung (§. 4.) festsetzen.

4) In Ansehung der drei letzten Stände.

§. 24. Die Wahlen der Abgeordneten geschehen auf sechs Jahre dergestalt, daß alle drei Jahre die Hälfte der Abgeordneten eines jeden Standes ausscheidet, und alle drei Jahre zu neuen Wahlen geschritten wird.

§. 25. Die für das erstemal Ausscheidenden werden nach drei Jahren durch das Loos bestimmt; alle Ausscheidenden sind wieder wählbar.

§. 26. Für jeden Abgeordneten wird gleichzeitig ein Stellvertreter gewählt.

c) przy odbywaniu wyborów.

1) Stanu drugiego.

§. 20. Wybory Deputowanych Stan drugi wykonywa podług okręgów wyborowych.

2) Stanu trzeciego.

§. 21. Każde w szczególności miasto z liczby tych, które osobném rozporządzeniem (§. 4.) otrzymaią głosy udzielne, swoich Deputowanych z pośrzód siebie obiera; wszystkie inne miasta bez różnicy, czy są Królewskie, czy szlacheckie, z pośrzód siebie obieraią obiorców. Ci zebrani okręgami na zgromadzeniach obierczych obieraią Deputowanych. Liczbę obiorców ustanowi wzmiankowane rozporządzenie w miarę wielkości miast.

3) Stanu czwartego.

§. 22. Każda Gmina wieyska obiera w Śląsku trybem w innych sprawach wieyskich używanym w Wyższéy Luzacyi zaś osiedli gospodarze, iednego obiorcę z właścicielami Stanu czwartego osobno leżących posad, które nienależąc do pewnéy gminy wieyskiéy, maią miarę do obieralności uprawniaiącą (§. 12.), zgromadzaią się okręgami końcem obrania obiorcy okręgowego; zebrani zaś obiorcy okręgowi obieraią Deputowanego na Seym prowincyalny.

§. 23. Skład okręgów i oznaczenie mieysc wyborowych dla drugiego Stanu (§. 20.), dla zbiorowo obieraiących miast (§. 21.) i dla czwartego Stanu (22.) osobne ustanowi rozporządzenie (§. 4.).

4) we względzie trzech ostatnich Stanów.

§. 24. Obieraią się Deputowani na lat 6 w ten sposób, że co trzy lata wychodzi połowa Deputowanych każdego Stanu, i co trzy lata nowe odbywaią się wybory.

§. 25. Pierwsza połowa wychodzi po 3 latach, losem przeznaczona. Wszyscy wychodzący mogą bydź na nowo obrani.

§. 26. Każdemu Deputowanemu obiera się zarazem zastępca.

§. 27. Wenn bei Wahlen zu Wählern, Bezirkswählern und Abgeordneten gleiche Stimmen entstehen; so giebt die Stimme des Aeltesten unter den Wählern den Ausschlag.

§. 28. Alle Wahlen stehen unter der Aufsicht des Landraths, in dessen Kreise sie vorgenommen werden. Die Wahlen der Bezirkswähler und der Landtagsabgeordneten leitet er unmittelbar, oder auch durch einen von ihm zu ernennenden Stellvertreter; die Wahlen in den einzelnen Städten und Dorfgemeinen aber werden zunächst von der Ortsobrigkeit geleitet.

§. 29. Die geschehene Wahl der Wähler ist dem Landrath, die Wahl der Bezirkswähler und Abgeordneten aber dem Landtagskommissarius, mit Einsendung der Wahlprotokolle, anzuzeigen. Letzterer hat zu prüfen, ob solche in der Form und nach den Eigenschaften der Abgeordneten, der Vorschrift gemäß, geschehen sind. Nur wenn er in dieser Beziehung Mängel findet, ist er berechtigt, eine andere Wahl zu erfordern.

5) Ernennung des Landtags-Marschalls und dessen Stellvertreters.

§. 30. Den Vorsitzenden auf dem Landtage, welchem Wir den Karakter als Landtags-Marschall beilegen, so wie dessen Stellvertreter, wollen Wir für die Dauer eines jeden Landtags aus den Mitgliedern der beiden ersten Stände Selbst ernennen.

VIII. Berufung und Dauer des Provinzial-Landtags.

§. 31. Für die ersten sechs Jahre werden Wir die Stände zum Provinzial-Landtage alle zwei Jahre berufen, nach Ablauf dieses Zeitraums aber ferner hierüber bestimmen.

§. 32. Die Dauer des Landtages wird jedesmal nach den Umständen von Uns festgesetzt werden.

§. 33. Die Ladung der Mitglieder zu dem für die Eröffnung des Landtags bestimmten Tage, geschiehet zu gehöriger Zeit durch Unsern Kommissarius.

§. 34. Die Abgeordneten müssen sich spätestens an dem Tage vor der Eröffnung des Landtags einfin-

§. 27. Równe głosy na wyborach obiorców, obiorców okręgowych i Deputowanych rozstrzyga głos naystarszego wiekiem pomiędzy obieraiącymi.

§. 28. Wszelkie wybory zostaią pod dozorem Radzcy Ziemiańskiego, w którego powiecie się odbywaią. Wyborem obiorców okręgowych i Deputowanych na Seym prowincyalny kieruie on bezpośrzednio lub przez mianowanego przezeń zastępcę; wyborami zaś w miastach poiedyńczych i gminach wieyskich kieruie nasamprzód zwierzchność mieyscowa.

§. 29. O uskutecznionym wyborze obiorców donieść trzeba Radzcy Ziemiańskiemu, o wyborze zaś obiorców okręgowych i Deputowanych Kommissarzowi Seymu prowincyalnego z nadesłaniem mu protokułów przy wyborze spisanych. Powinien on rozpoznawać, czy takowe wybory odbyły się stósownie do przepisów tak co do formy, tak co do przymiotów Wybranych. W ten czas tylko, kiedy pod tym względem znaydzie niedokładność, ma prawo żądać nowego wyboru.

5) Mianowanie Marszałka Seymowego i iego zastępcy.

§. 30. Przewodniczącego Seymowi Prowincyalnemu, któremu nadaiemy znaczenie Marszałka Seymowego, iako i iego zastępcę na czas każdego Seymu prowincyalnego z pośrod członków dwóch pierwszych stanów Sami mianować będziemy.

VIII. Zwoływanie i czas odbywania się Seymu prowincyalnego.

§. 31. Na pierwsze lat sześć zwoływać będziemy Stany na Seym prowincyalny co dwa lata; po upłynieniu zaś tego przeciągu czasu w téy mierze daléy stanowić będziemy.

§. 32. Każdego razu w miarę okoliczności stanowić będziemy, iak długo ma trwać Seym prowincyalny.

§. 33. Wzywać będzie nasz Kommissarz w czasie przyzwoitym członków na dzień do zagaienia Seymu prowincyalnego przeznaczony.

§. 34. Członkowie stawać powinni naydaléy dniem przed zagaieniem Seymu prowin-

den, und sich sowohl bei dem Komissarius, als dem Landtags-Marschall, melden.

A. Eröffnung desselben durch den Landtags-Kommissarius und sonstige amtliche Bestimmungen des letztern.

§. 35. Der Provinzial-Landtag wird nach gehaltenem Gottesdienste von Unserm Kommissarius eröffnet.

§. 36. Derselbe ist die Mittelsperson aller Verhandlungen; an ihn allein haben sich daher die Stände wegen jeder Auskunft, oder wegen der Materialien, deren sie für ihre Geschäfte bedürfen, zu wenden. Er theilt den Ständen, in Gemäßheit Unserer Instruktion, die Propositionen mit, und empfängt die von ihnen abzugebenden Erklärungen und Gutachten, so wie ihre sonstige Vorstellungen, Bitten und Beschwerden.

§. 37. Den Berathungen wohnt er nicht bei; er kann aber den Eintritt zu mündlichen Eröffnungen verlangen, oder eine Deputation zu sich entbieten, so wie die Stände Deputationen an ihn absenden können.

§. 38. Er schließt den Landtag, reicht Uns die Verhandlungen desselben ein, und publizirt den hierauf zu ertheilenden Landtagsabschied den Ständen.

B. Geschäftsgang.

§. 39. Bei Eröffnung des Landtags sowohl, als zu Fassung gültiger Beschlüsse, müssen wenigstens drei Viertheile der Gesammtheit der Abgeordneten auf demselben gegenwärtig seyn.

§. 40. In der Versammlung nehmen die Mitglieder der Stände ihren Sitz nach der §. 2. bestimmten Reihefolge.

§. 41. Sobald die Propositionen mitgetheilt sind, ernennt der Landtags-Marschall in der Plenarversammlung, mit Berücksichtigung des Stimmenverhältnisses nach Verschiedenheit der Gegenstände, besondere Ausschüsse, welche die an den Landtag gelangenden Angelegenheiten zur Berathung und Beschlußnahme gehörig vorzubereiten haben. Das Direktorium dieser Ausschüsse führt dasjenige Mitglied aus dem ersten oder zweiten Stande, welches der Landtags-Marschall dazu bestimmt.

§. 42. Den Geschäftsgang auf dem Landtage leitet überhaupt der Landtags-Marschall. Von seiner

cyalnego i zgłaszać się iak do Kommissarza tak do Marszałka Seymowego.

A. Zagaienie go przez Kommissarza do Seymu prowincyalnego i dalsze przepisy względem tegoż urzędowych czynności.

§. 35. Zagaia Seym prowincyalny Nasz Kommissarz po odbytém nabożeństwie.

§. 36. On iest wszelkich czynności pośrzednikiem; do niego się więc udawać powinny Stany po wszelkie obiaśnienia i po materyały, których do czynności swoich potrzebować będą. Stósownie do Naszéy instrukcyi on udziela Stanom Nasze propozycye, i odbiera dawać się maiące przez nie oświadczenia i zdania, iako i inne ich przedstawienia, prośby i zażalenia.

§. 37. Na obradach nie bywa; wolno mu zaś żądać wniyścia dla ustnych uwiadomień, lub zapraszać do siebie Deputacyą, iakoż i Stanom wolno wysyłać Deputacye do niego.

§. 38. On zamyka Seym prowincyalny, składa Nam iego czynności i ogłasza Stanom udzielać się na nie maiącą odprawę Seymu prowincyalnego.

B. Tryb czynności.

§. 39. Jak przy zagaieniu Seymu prowincyalnego, tak do wydania ważnych uchwał potrzeba, żeby przynaymniéy trzy czwarte części ogółu Deputowanych byli obecnemi.

§. 40. Na zgromadzeniu członkowie trzech Stanów zasiadać będą porządkiem §. 2. ustanowionym.

§. 41. Po udzieleniu propozycyi Marszałek Seymowy w zgromadzeniu in pleno zachowuiąc stósunek krések mianuie w miarę rozmaitości przedmiotów osobne wydziały, które we wszystkich rzeczach Seymu dochodzących należycie przysposabiać będą, czego potrzeba końcem naradzenia się o nich i wydania uchwały. Do przewodniczenia tym wydziałom wyznaczy Marszałek seymowy członka ze Stanu pierwszego lub drugiego.

§. 42. W ogólności Marszałek seymowy kieruie trybem czynności Seymu prowincyal-

Anordnung hängt auch zunächst alles ab, was auf Ruhe und Ordnung in den Versammlungen Beziehung hat. Besonders hat er darauf zu sehen, daß die Berathungen und Arbeiten der Stände möglichst beschleunigt werden.

§. 43. Ohne gültige Ursachen und Vorwissen des Landtags-Marschalls darf kein Mitglied aus der Versammlung wegbleiben; Verhinderung der fernern Theilnahme an dem Landtage durch Krankheit oder andere dringende Ursachen fordert die Anzeige des Landtags-Marschalls bei dem Landtags-Kommissarius, welcher sodann in Ansehung der Fürsten die erforderliche Bevollmächtigung veranlaßt, bei dem 2ten, 3ten und 4ten Stande aber den Stellvertreter sofort einberuft.

§. 44. Wenn ein Mitglied über einen besondern Gegenstand einen Antrag an die Versammlung richten will, so hat dasselbe solches vor der Versammlung schriftlich mit der Bemerkung des Gegenstandes dem Landtags-Marschall anzuzeigen. Letzterer ruft dann das Mitglied zur Haltung des Vortrags auf. Der Inhalt desselben muß schriftlich zu Protokoll gegeben werden.

§. 45. Die Abfassung der ständischen Schriften trägt der Landtags-Marschall den hierzu geeigneten Mitgliedern des Landtags auf. Jede solche Schrift wird in der Versammlung verlesen, und nach Vereinigung über die Fassung, die Reinschrift von dem Landtagsmarschall und den Ständen vollzogen.

§. 46. Alle Schriften, welche nicht einen Antrag an den Kommissarius enthalten, sind an Uns zu richten und demselben durch eine ständische Deputation zu übergeben.

§. 47. Die Mitglieder aller Stände dieses Verbandes bilden eine ungetheilte Einheit; sie verhandeln die Gegenstände gemeinschaftlich.

Zu einem gültigen Beschlusse über solche Gegenstände, welche von Uns zur Berathung an sie gewiesen, oder ihrem Beschlusse mit Vorbehalt Unserer Sanktion überlassen, oder sonst zu Unserer Kenntniß zu bringen sind, wird eine Stimmenmehrheit von zwei Drittheilen erfordert; ist diese bei einer Sache, worüber von den Ständen das Gutachten erfordert worden, nicht vorhanden, so wird solches mit Angabe

nego. Od iego rozporządzenia zależy też nasamprzód wszystko, co się tycze spokoyności i porządku w zgromadzeniu. Nadewszystko tego patrzeć powinien, ażeby obrady i prace stanów ile możności były przyśpieszone.

§. 43. Bez ważnéy przyczyny i wiedzy Marszałka Seymowego żadnemu członkowi niewolno nie bydź na posiedzeniu; o przeszkodzie w dalszém bywaniu na Seymie prowincyalnym dla choroby lub z innéy pilnéy przyczyny, Marszałek seymowy donieść winien Kommissarzowi seymowemu, który wtedy co do Xiążąt będzie miał staranie o pełnomocników, a co do 2go, 3go i 4go Stanubez zwłoki wezwie zastępcę.

§. 44. Kiedy członek w osobnym przedmiocie chce uczynić wniosek do zgromadzenia, wtedy przed zgromadzeniem powinien z wyrażeniem przedmiotu donieść o tém na piśmie Marszałkowi seymowemu, który Deputowanego do wniesienia rzeczy wezwie. Treść rzeczy musi bydź na piśmie złożona do protokułu.

§. 45. Redakcyą pism ze strony Stanów Marszałek seymowy zleci członkom do tego usposobionym. Każde takowe pismo czyta się na posiedzeniu, a po zgodzeniu się na osnowę, Marszałek i Stany rzecz na czyste przepisaną podpisuią.

§. 46. Wszelkie pisma nieobeymuiące wniosku do Kommissarza, maią bydź do Nas pisane i na iego ręce przez Deputacye Stanów składane.

§. 47. Członkowie wszystkich Stanów tego związku składaią ciało nierozdzielne i wspólnie działaią.

Do ważnéy uchwały w przedmiotach przez Nas pod ich obradę oddanych lub ich uchwale zostawionych z zastrzeżeniem Naszéy sankcyi, lub też wiadomości Naszéy doyśdź maiących, potrzeba większości głosów dwóch trzecich części; ieżeli w rzeczy, o którey żądano zdania Stanów, téy większości niemasz, na-

der Verschiedenheit der Meinungen ausdrücklich bemerkt.

Alle andere ständische Beschlüsse können durch die einfache Mehrheit ihre Bestimmung erhalten.

§. 48. Bei Gegenständen, bei denen das Interesse der Stände gegen einander geschieden ist, findet Sonderung in Theile statt, sobald zwei Drittheile der Stimmen eines Standes, welcher sich durch einen Beschluß der Mehrheit verletzt glaubt, darauf dringen. In einem solchen Falle verhandelt die Versammlung nicht mehr in der Gesammtheit, sondern nach den §. 2. bestimmten Ständen.

Die auf diese Weise hervorgehende Verschiedenheit der Gutachten der einzelnen Stände wird dann zu Unserer Entscheidung vorgelegt.

§. 49. Wenn Gegenstände, welche das provinzielle Interesse eines der einzelnen in diesem ständischen Verbande begriffenen §. 1. benannten Landestheile betreffen, in der Gesammtberathung verhandelt werden, und die Stimmenmehrheit sich gegen dasselbe erklärt hat; so sind die Abgeordneten eines solchen Landestheils berechtigt, ihre abweichende Meinung mit Berufung auf Unsere Entscheidung zu den Landtags-Verhandlungen zu geben, worauf sie dann jederzeit besondern Bescheid erhalten werden.

§. 50. Bitten und Beschwerden der Stände können nur aus dem besondern Interesse der Provinzen und ihrer einzelnen Theile hervorgehen. Individuelle Bitten und Beschwerden hat der Landtag gleich an die betreffenden Behörden, oder an Uns unmittelbar zu verweisen; wenn aber Mitglieder des Landtags von Bedrückungen einzelner Individuen bestimmte Ueberzeugung erhalten, so können sie bei dem Landtage, mit gehörig konstatirter Anzeige, darauf antragen, daß derselbe sich für die Abstellung bei Uns verwende.

§. 51. Alle bei dem Landtage eingehenden, so wie die von demselben ausgehenden Anträge, müssen schriftlich eingegeben werden. Sind die letztern einmal zurückgewiesen, so dürfen sie nur alsdann wenn wirklich neue Veranlassungen eintreten, und immer nur erst bei künftiger Berufung des Landtages erneuert werden.

dmienia się o tém wyraźnie z podaniem różności zdań.

Wszelkie inne uchwały Stanów stanąć mogą prostą większością głosów.

§. 48. W przedmiotach, w których różnią się widoki Stanów pomiędzy sobą, dzielą się Stany na części, skoro tego żądaią dwie trzecie części głosów tego Stanu, który się uchwałą większości skrzywdzonym bydź mniema. W takim razie zgromadzenie nie działa w całości, lecz w osobnych Stanach, w §. 2. wymienionych.

Tym sposobem tworzące się różne szczególne Stanów zdania oddaią się pod Nasze rozstrzygnienie.

§. 49. Kiedy przedmioty ściągaiące się do udzielnych widoków któréy z poiedynczych tym związkiem stanowym obiętych w §. 1. wymienionych krain, idą pod obradę ogólną, a większość głosów oświadczyła się przeciw nim, wtedy Deputowani takowéy krainy maią prawo złożyć różniące się zdanie swoie do akt seymowych z odwołaniem się do Naszego rozstrzygnienia, poczém każdego czasu osobną odbierać będą rezolucyą.

§. 50. Prośby i zażalenia Stanów z szczególnych tylko widoków prowincyi i złączonych z niemi poiedynczych części wyniknąć mogą. Osobiste prośby i zażalenia Seym prowincyalny przekaże prosto albo do właściwych władz, albo bezpośrednio do Nas. Jeżeli zaś członkowie Seymu pewne maią przekonanie o uciemiężeniu poiedyńczych osób, wtedy oni przy dostatecznie udowodnionem doniesieniu uczynić mogą wniosek do Seymu prowincyalnego, żeby się wstawił u Nas o uchylenie nadużycia.

§. 51. Wszelkie wnioski bądź u Seymu prowincyalnego, bądź przezeń czynione, na piśmie podawane bydź powinny. WnioskiSeymu raz oddalone, za nowemi tylko powodami i przyczynami, a w każdym razie dopiero na przyszłym Seymie prowincyalnym, odnowione bydź mogą.

C. Verhältnisse der Provinzial-Stände.

a) Zu den Kommunen und Kreisständen.

§. 52. Die Stände stehen, als berathende Versammlung, eben so wenig mit den Ständen anderer Provinzen, als mit den Kommunen und Kreisständen ihrer Provinz in Verbindung; es finden daher keine Mittheilungen unter ihnen statt.

b) Zu den Abgeordneten.

§. 53. Die einzelnen Stände können ihren Abgeordneten keine bindenden Instruktionen ertheilen; es steht ihnen aber frei, sie zu beauftragen, Bitten und Beschwerden anzubringen.

D. Schließung des Landtags.

§. 54. Sobald der Kommissarius den Landtag geschlossen hat, ist das ständische Amt des Landtags-Marschalls beendigt, die landständischen Berathungen hören auf und die Stände gehen auseinander, auch bleibt kein fortbestehender Ausschuß zurück.

Für solche Gegenstände der laufenden ständischen Verwaltung aber, welche Wir den Ständen künftig übertragen werden, können sie die geeigneten Personen wählen und bestellen, in sofern die Geschäfte solches fordern.

§. 55. Das Resultat der Landtagsverhandlungen wird durch den Druck bekannt gemacht.

E. Versammlungsort.

§. 56. Zum Versammlungsorte des Landtags bestimmen Wir Unsere Stadt Breslau.

F. Reisekosten und Tagegelder.

§. 57. Die Landtags-Abgeordneten sollen angemessene Reisekosten und Tagegelder erhalten.

Das Weitere hierüber, so wie wegen der allgemeinen durch den Landtag veranlaßten Kosten, wird die besondere Verordnung (§. 4.) festsetzen.

IX. Kommunal-Landtage.

§. 58. Die in den einzelnen Landestheilen dieses ständischen Verbandes bestehenden Kommunalverhältnisse gehen auf die Gesammtheit desselben nicht über, wenn solches nicht durch gemeinschaftliche Uebereinkunft beschlossen wird.

C. Stósunki Stanów prowincialnych.

a) do Gmin i Stanów powiatowych;

§. 52. Stany będąc zgromadzeniem naradzczém, ani z Stanami innych prowincyi, ani z gminami i Stanami powiatowemi związku nie maią; nie masz zatém żadnych między niemi kommunikacyi.

b) do Deputowanych.

§. 53. Poiedyńczym Stanom nie wolno udzielać Deputowanym swoim instrukcyi obowięzuiącéy; wolno zaś zlecić im prośby i zażalenia.

D. Zamknięcie Seymu prowincyalnego.

§. 54. Skoro Kommissarz zamknął Seym, skończył się też urząd Stanowy Marszałka Seymu prowincyalnego, obrady Stanów ustaią, Stany rozchodzą się, ani nie zostaie stały komitet. Do takich zaś przedmiotów ciągłego zarządu Stanowego, które na przyszłość Stanom oddamy, mogą one obrać i wyznaczyć osoby usposobione, o ile czynności tego wymagaią.

§. 55. Rezultat czynności Seymowych ogłaszany będzie drukiem.

E. Mieysce zgromadzenia się.

§. 56. Na mieysce zgromadzenia się Seymu prowincyalnego przeznaczamy miasto Nasze Wrocław.

F. Koszta podróży i płaca dzienna.

§. 57. Deputowani na Seym prowincyalny pobierać maią przyzwoite wynagrodzenie kosztów podróży i płacę dzienną.

Szczegóły w téy mierze, iako i ogólne koszta Seymu prowincyalnego wynikaiące ustanowi owo osobne rozporządzenie (§. 4.).

IX. Zgromadzenia gminne.

§. 58. Stósunki gminne istnące w każdéy szczególnéy ninieyszego związku Stanowego krainie nie przechodzą do ogółu, chyba to za wspólną zgodą uchwalaném zostanie.

Bis dahin dauern daher die bisherigen Kommunalverfassungen dieser einzelnen Landestheile in ihrer observanzmäßigen Einrichtung fort, und Wir gestatten, daß für diese Angelegenheiten, auf vorgängige Anzeige bei Unserm Landtags-Kommissarius und dessen Bewilligung, jährlich besondere Kommunal-Landtage, jedoch mit verhältnißmäßiger Zuziehung von Abgeordneten aller Stände, welchen das gegenwärtige Gesetz die Landstandschaft beilegt, gehalten werden.

Die Beschlüsse über Veränderungen in den Kommunal-Einrichtungen und neue Kommunalauflagen bedürfen Unserer Sanktion.

Zur Festsetzung der deshalb nöthigen nähern Bestimmungen und Ordnungen, erwarten Wir die Vorschläge des nächsten Landtags.

X. Kreisständische Versammlungen.

§. 59. Was die kreisständischen Versammlungen betrifft, so sollen solche, wo sie bis jetzt noch statt finden, bis auf weitere Anordnung ferner bestehen, und da, wo sie früher bestanden haben, wieder eingeführt werden.

Von dem ersten Landtage, zu welchem dieser ständische Verband berufen werden wird, erwarten Wir die Vorschläge, wie die kreisständischen Versammlungen mit den Modifikationen, welche der Zutritt aller Stände erfordert, einzurichten seyn werden.

Urkundlich unter Unserer Höchsteigenhändigen Unterschrift und Beidrückung Unsers großen Königlichen Insiegels.

Gegeben Berlin den 27. März 1824.

(L. S.) Friedrich Wilhelm.

von Schuckmann.

Póki to nie nastąpi, dopóty dotychczasowe urządzenia gminne tych poiedyńczych krain utrzymuią się w ich składzie, zwyczaiem do tego używanym, iako i pozwalamy odbywać dla tych przedmiotów rocznie osobne Seymiki gminne, za poprzedniczém Naszego Kommissarza Seymowego uwiadomieniem i iego zezwoleniem, atoli wchodzić powinni do nich w należytym stosunku Deputowani wszystkich Stanów, którym ninieysza ustawa przyznaie prawo należenia do Stanów prowincyalnych.

Uchwały tyczące się odmian w urządzeniach gminnych potrzebuią Naszéy sankcyi.

Końcem ustanowienia potrzebnych w téy mierze bliższych przepisów i rozporządzeń oczekuiemy wniosków nayblizszego Seymu prowincyalnego.

X. Zgromadzenia Stanów powiatowych.

§. 59. Zgromadzenia Stanów powiatowych tam gdzie się dotychczas odbywaią, do dalszego rozporządzenia i na potém odbywać się maią, a gdzie dawniéy istniały, tam znowu maią bydź zaprowadzone.

Od pierwszego Seymu prowincyalnego, na który niniejszy związek Stanowy zwołanym zostanie, oczekuiemy wniosków, iak urządzić wypadnie zgromadzenia Stanów powiatowych z modyfikacyami, iakich wymaga wszystkich Stanów przystąpienie do nich.

Dla większéy wagi i wiary stwierdzamy niniejsze własnoręcznym podpisem Naszym przy wyciśnieniu wielkiéy Naszéy pieczęci Królewskiéy.

Dan w Berlinie d. 27. Marca 1824.

(L.S.) FRYDERYK WILHELM.

Schuckmann.

(No. 855.) Gesetz, wegen Anordnung der Provinzial-Stände in der Provinz Sachsen. Vom 27. März 1824.

Wir Friedrich Wilhelm, von Gottes Gnaden, König von Preußen 2c. 2c.

ertheilen, in Folge des wegen Anordnung der Provinzialstände in Unserer Monarchie am 5. Juni v. J. erlassenen allgemeinen Gesetzes, für den ständischen Verband in der Provinz Sachsen, nachstehende besondere Vorschriften.

I. Bestimmung der in diesem Verbande begriffenen Landestheile.

§. 1. Dieser Verband umfaßt, mit alleiniger Ausnahme der in ständischer Beziehung zur Mark Brandenburg gewiesenen Altmark, alle diejenigen Landestheile, welche nach der Verordnung vom 30. April 1815. die Provinz Sachsen bilden.

II. Benennung der Provinzialstände.

§. 2. Die Stände dieses Verbandes bestehen und zwar:

I. Der erste Stand:

1) aus dem Dom-Kapitel zu Merseburg;
2) aus dem Dom-Kapitel zu Naumburg;
3) aus dem Grafen zu Stolberg-Wernigerode;
4) aus dem Grafen zu Stolberg-Stolberg;
5) aus dem Grafen zu Stolberg-Roßla;
6) aus dem Besitzer des Amts Walternienburg.

II. Der zweite Stand:

aus der Ritterschaft.

III. Der dritte Stand:

aus den Städten.

IV. Der vierte Stand:

aus den übrigen Gutsbesitzern, Erbpächtern und Bauern.

III. Ernennung der Mitglieder des Landtags.

§. 3. Auf dem Landtage erscheinen die beiden Dom-Kapitel zu Merseburg und Naumburg jedes durch einen aus seiner Mitte zu ernennenden Bevollmächtigten und die Grafen zu Stolberg-Wernigerode, Stolberg-Stolberg, und Stolberg-Roßla, sobald sie die Majorennität erreicht haben, in der Regel in Per-

(Nro. 855.) Prawo stanowiące urządzenie Stanów Prowincyalnych w Prowincyi Saskiéy. Z dnia 27. Marca 1824.

My FRYDERYK WILHELM, z Bożey Łaski Król Pruski etc. etc.

W skutek wydanego pod dniem 5. Czerwca r. z. ogólnego prawa względem urządzenia w Państwie Naszém Stanów Prowincyalnych daiemy następuiące szczególne przepisy tyczące się związku stanowego w Prowincyi Saxonii.

I. Wyszczególnienie krain związkiem tym obiętych.

§. 1. Związek ten, wyłączaiąc iedynie Marchią Starą pod względem stanowym do Marchii Brandenburgskiéy wcieloną, obeymuie wszystkie te krainy, które według ustawy z d. 30. Kwietnia 1815. Prowincyą Saxonią składaią.

II. Wymienienie Stanów prowincyalnych.

§. 2. Stany tego związku składaią się i wprawdzie:

I. Pierwszy Stan:

1) z Kapituły Merseburgskiéy;
2) z kapituły Naumburgskiéy;
3) z Hrabi Stolberg Wernigerode;
4) z Hrabi Stolberg-Stolberg;
5) z Hrabi Stolberg-Rossla;
6) z posiedziciela amtu Walternienburg.

II. Drugi Stan:

z rycerstwa.

III. Trzeci Stan:

z miast.

IV. Czwarty Stan:

z reszty dziedziców dóbr ziemskich, z dzierzawców wieczystych i chłopów.

III. Mianowanie członków Seymu Prowincyalnego.

§. 3. Na seymie stawaią Kapituły Merseburgska i Naumburgska, każda przez mianowanego z pośród siebie pełnomocnika, a Hrabowie Stolberg-Wernigerode, Stolberg-Stolberg i Stolberg-Rossla, zostawszy doletnimi, pospolicie osobiście, z prawem posyłania za-

son, mit der Befugniß, sich in erheblichen Verhinderungsfällen durch ein Mitglied aus ihrer Familie oder einen sonst geeigneten Bevollmächtigten aus dem zweiten Stande vertreten zu lassen.

Wegen des Amts Walternienburg, welches von dem herzoglichen Hause Anhalt-Dessau besessen wird, findet aber unbedingt die Vertretung durch einen Bevollmächtigten aus dem zweiten Stande statt.

Alle übrigen Stände erscheinen durch Abgeordnete, welche von ihnen durch Wahl bestimmt werden.

IV. Bestimmung der Anzahl der Mitglieder des Landtags.

§. 4. Die Anzahl der Mitglieder eines jeden der im §. 2. benannten Stände bestimmen Wir:

I. für den ersten Stand . . . . auf 6
wie solche §. 2. bereits namentlich aufgeführt sind.
II. für den zweiten Stand . . . . . auf 29
III. für den dritten Stand . . . . . auf 24
IV. für den vierten Stand . . . . . auf 13

Hieraus ergiebt sich die Gesammtzahl von 72 Mitgliedern für diesen ganzen ständischen Verband.

Die speziellere Vertheilung der Abgeordneten des 2., 3. und 4. Standes, so wie die Bildung der hierzu erforderlichen Wahlbezirke, wird eine besondere Verordnung festsetzen.

V. Bedingungen der Wählbarkeit.

1) der Abgeordneten aller Stände.

§. 5. Bei der Wählbarkeit der Abgeordneten aller Stände zum Provinzial-Landtage werden folgende Bedingungen vorausgesetzt:

1) Grundbesitz, in auf- und absteigender Linie ererbt, oder auf andere Weise erworben, und zehn Jahre lang nicht unterbrochen. Im Vererbungsfalle wird die Zeit des Besitzes des Erblassers und des Erben zusammengerechnet;
2) die Gemeinschaft mit einer der christlichen Kirchen;
3) die Vollendung des dreißigsten Lebensjahres;
4) der unbescholtene Ruf.

§. 6. Von der Bedingung des zehnjährigen Besitzes zu dispensiren, behalten Wir Uns Allerhöchst Selbst vor. In Ansehung der übrigen Bedingungen findet keine Dispensation statt.

stępcy w przypadku ważnéy przeszkody, bądź z grona ich rodziny, bądź w osobie uwłaściwionego pełnomocnika z pośród drugiego Stanu.

Co do amtu Walternienburg, posiadanego przez Xiążęcy dom Anhalt-Dessau, ma mieysce bezwarunkowe zastępstwo przez pełnomocnika z drugiego Stanu.

Wszystkie inne Stany stawaią przez Deputowanych od siebie wybranych.

IV. Ustanowienie liczby członków Seymu Prowincyalnego.

§. 4. Liczbę członków każdego z wymienionych w §. 2. Stanów ustanawiamy:

I. dla pierwszego Stanu na 6
iak w §. 2. są wymienieni.
II. dla drugiego Stanu na 29
III. dla trzeciego Stanu na 24
IV. dla czwartego Stanu na 13

Z tego okazuie się ogólna liczba 72 członków na cały ten związek stanowy.

Szczegółowy rozkład Deputowanych 2go, 3go i 4go Stanu, i utworzenie potrzebnych okręgów wyborowych przepisane będą oddzielną ustawą.

V. Warunki obieralności.

1) Członków wszystkich Stanów.

§. 5. Obieralności członków wszystkich Stanów na Seym prowincyalny są następuiące warunki zasadą:

1) Własność ziemska odziedziczona w linii wstępnéy i zstępnéy, lub w innym nabyta sposobie i bez przerwy w ciągu lat 10. posiadana. W razie przeyścia sukcessyi rachować się będzie razem czas posiadania przez spadkodawcę i sukcessora;
2) społeczność z iednym z kościołów chrześciańskich;
3) skończony 30sty rok życia;
4) nieskażona sława.

§. 6. Zachowuiemy Sobie dyspensowanie od warunku dziesięcioletniego posiadania własności. We względzie innych warunków nie ma mieysca dyspensa.

2) der Abgeordneten der einzelnen Stände, und zwar:

a) des zweiten Standes.

§. 7. Das Recht zu dem zweiten Stande als Abgeordneter gewählt zu werden, wird durch den Besitz eines Ritterguts in der Provinz, ohne Rücksicht auf die adelige Geburt des Besitzers, begründet. — Wir behalten Uns jedoch vor, den Besitz bedeutender Familien-Fideikommiß-Güter auf angemessene Weise hierbei zu bevorrechten.

§. 8. Der Besitz eines Ritterguts in einer andern Unserer Provinzen, wird auf die Dauer von zehn Jahren angerechnet.

§. 9. Wenn Geistliche, Militair- und Zivilbeamte, die durch den mit vorstehenden Bedingungen verknüpften Besitz eines Ritterguts dem zweiten Stande angehören, als Abgeordnete desselben gewählt werden, so bedürfen sie der Beurlaubung ihrer Vorgesetzten.

b) des dritten Standes.

§. 10. Als Abgeordnete des dritten Standes können nur städtische Grundbesitzer gewählt werden, welche entweder zeitige Magistrats-Personen sind, oder ein bürgerliches Gewerbe treiben.

Bei den letztern muß der Grundbesitz mit dem Gewerbe zusammen einen nach der Verschiedenheit der Städte abzumessenden Werth haben, welchen die §. 4. vorbehaltene besondere Verordnung bestimmen wird.

c) des vierten Standes.

§. 11. Bei dem vierten Stande wird zu der Eigenschaft eines Landtags-Abgeordneten der Besitz eines als Hauptgewerbe selbst bewirthschafteten Landguts erfordert, dessen Größe ebenfalls die besondere Verordnung (§. 4.) festsetzen wird.

VI. Bedingungen des Wahlrechts.

§. 12. Die vorbemerkten Bedingungen der Wählbarkeit treten auch für die Befugniß zur Wahl ein, mit dem Unterschiede, daß für die Wählenden oder Wahlmänner die Vollendung des vier und zwanzigsten Lebensjahres genügt, und nicht zehnjähriger, sondern nur eigenthümlicher Besitz, ohne Rücksicht auf die bei dem vierten Stande nach §. 11. zu bestimmenden Größe des Grundbesitzes erforderlich ist.

Bei den Städten stehet das Wahlrecht denjenigen zu, die den Magistrat wählen.

§. 13. In denjenigen Städten, wo die Bestel-

2) Członków stanów szczególnych i wprawdzie:

a) drugiego stanu.

§. 7. Prawo, ażeby być obranym do drugiego stanu za Deputowanego, zawisło od posiadania dóbr szlacheckich w prowincyi, bez względu na szlacheckie właściciela urodzenie. Zachowuiemy iednak Sobie nadać przyzwoite pierwszeństwo dziedzicom znacznych dóbr ordynackich.

§. 8. Dziedzictwo dóbr szlacheckich w innéy prowincyi naszéy rachuie się na oznaczony czas dziesięcioletni.

§. 9. Duchowni, urzędnicy woyskowi i cywilni, należący do drugiego stanu przez przywiązane do powyższych warunków posiadanie dóbr szlacheckich, będąc na Deputowanych tegoż stanu obrani, winni mieć urlop od swoich przełożonych.

b) trzeciego Stanu.

§. 10. Na Deputowanych Stanu trzeciego obrani bydź mogą tylko właściciele nieruchomości mieyskich, którzy albo wówczas zasiadaią w Magistracie, albo z mieyskiego żyią przemysłu.

U ostatnich nieruchomość i zarobek przemysłowy razem mieć powinny pewną wartość stósuiącą się do różnicy miast, iak to osobne w §. 4. zastrzeżone rozporządzenie ustanowi.

c) Stanu czwartego.

§. 11. Aby z czwartego Stanu bydź Deputowanym na seym prowincyalny, posiadać potrzeba prawem własności posadę wieyską, któréy zagospodarowanie iest głównem właściciela zatrudnieniem; iéy wielkość także osobne ustanowi rozporządzenie (§. 4.).

VI. Warunki prawa obierania.

§. 12. Powyższe warunki obieralności zarówno są zasadą prawa obierania, z tą tylko różnicą, że dla obieraiących lub obiorców dostatecznym iest ukończony dwudziesty czwarty rok życia, i posiadłości potrzeba nie dziesięcioletniéy, lecz prawem własności dzierzonéy, bez względu ustanowić się maiącéy przy czwartym Stanie podług §. 11. wielkości posiadanéy nieruchomości.

W miastach prawo obierania służy tym samym, którzy obieraią magistrat.

§. 13. W tych miastach, gdzie ustano-

lung der Magistrats-Mitglieder Unsern Regierungen oder einem Dominio zustehet, wird das Wahlrecht von den mit Grundeigenthum angesessenen Bürgern ausgeübt. Die Wahl der Landtagsabgeordneten ist aber auch bei diesen Städten immer an die Wählbarkeit gebunden, welche der §. 5. für alle drei Stände und der §. 10. für die Städte festsetzt.

§. 14. Das Wahlrecht und die Wählbarkeit ruhen, wenn über das Vermögen dessen, dem diese Befugnisse zustehen, der Konkurs eröffnet ist, imgleichen während eines nicht einer moralischen Person zuständigen gesellschaftlichen Besitzes.

Bei dem zweiten Stande hören Wählbarkeit und Wahlrecht auf, wenn durch Zerstückelung die Eigenschaft eines Ritterguts vernichtet wird.

§. 15. In mehrern Wahlbezirken Angesessene können in jedem derselben, in welchem sie ansässig sind, wählen und gewählt werden. Im letztern Falle bleibt es dem Gewählten überlassen, für welchen Bezirk er eintreten will.

§. 16. Ein Abgeordneter kann auch Mitglied des Landtags einer andern Provinz seyn, wenn die Zeit der Versammlung es zuläßt.

VII. Ausübung des Rechts der Standschaft.

a) Von den gewählten Abgeordneten.

§. 17. Wer durch Wahl bestimmt ist, als Abgeordneter auf dem Landtage zu erscheinen, kann keinen Andern für sich bevollmächtigen.

b) von den Wählern.

§. 18. Auch das Wahlrecht muß in Person ausgeübt werden.

c) Bei Vollziehung des Wahlakts.

1) Vom zweiten Stande.

§. 19. Die Wahlen der Abgeordneten zum Landtage werden von dem zweiten Stande nach den, durch die Verordnung (§. 4.) zu bestimmenden Bezirken dergestalt vollzogen, daß alle in einem Bezirke begriffene ältere Landestheile gegenseitig an der Wahl der Abgeordneten Theil nehmen.

2) Vom dritten Stande.

§. 20. Jede einzelne derjenigen Städte, welche durch die besondere Verordnung (§. 4.) Virilstimmen erhalten, wählt ihre Abgeordneten zum Landtage in sich; alle übrigen Städte ohne Unterschied, ob sie Immediat- oder Mediat-Städte sind, wählen in sich Wähler. Diese treten kollektiv in Wahlversammlun-

wienie członków Magistratu iest przy Regencyach lub Dominiach, wykonywać będą prawo obierania osiedli w nieruchomości mieszczanie. Wybór zaś Deputowanego na Seym i w tych miastach zawsze zależy od warunków obieralności ustanowionych §. 5. dla wszystkich trzech Stanów, a w §. 10. dla miast.

§. 14. Prawo obierania i obieralność zawieszaią się, skoro nad maiątkiem uprawnionego otwarty iest konkurs, toż samo w czasie posiadania społecznego przez osoby niemaiące praw osoby moralnéy.

W Stanie drugim ustaią prawo obierania i obieralność, skoro właściwość maiętności szlacheckiéy zatrze się przez rozdrobnienie.

§. 15. W kilku okręgach wyborowych osiedli w każdym z nich, w którym są osiedli, obierać i obranymi bydź mogą. W ostatnim razie zostawuie się obranemu, od którego okręgu stawać zechce.

§. 16. Deputowany na Seym iednéy prowincyi może też bydź członkiem Seymu prowincyi innéy, ieżeli czas zgromadzenia się tego dozwala.

VII. Wykonanie prawa należenia do Stanów.

a) przez obranych Deputowanych.

§. 17. Kto wyborem iest wyznaczony na Deputowanego na Seym prowincyalny, nikogo innego za siebie umocować nie może.

b) przez obieraiących.

§. 18. Taże prawo obierania osobiście wykonywać trzeba.

c) przy odbywaniu wyborów.

1) Stanu drugiego.

§. 19. Wybory Deputowanych na Seym wykonywa drugi Stan podług oznaczyć się maiących ustawą (§. 4.) okręgów, tak iż wszystkie obięte iednym okręgiem dawnieysze krainy nawzaiem należą do wyboru Deputowanych.

2) Stanu trzeciego.

§. 20. Każde w szczególności miasto z liczby tych, które osobném rozporządzeniem (§. 4.) otrzymaią głosy udzielne, swoich Deputowanych z pośród siebie obiera; wszystkie inne miasta bez różnicy, czy są Królewskie, czy szlacheckie, z pośród siebie obieraią o-

gen nach Bezirken zusammen, und wählen die Landtagsabgeordneten.

Die Zahl der Wähler wird die bemerkte Verordnung nach der Größe der Städte bestimmen.

3) Vom vierten Stande.

§. 21. Von den Dorfgemeinden wählt eine jede nach ihrer für andere Dorfangelegenheiten hergebrachten Weise einen Wähler, die Wähler versammeln sich mit den Besitzern der einzeln liegenden, zu keiner bestimmten Dorfgemeinde gehörenden Güter des vierten Standes, welche aber das Maaß der Wahlfähigkeit (§. 11.) haben müssen, Bezirksweise zur Wahl des Bezirkswählers; die Bezirkswähler treten dann zusammen, und wählen den Landtagsabgeordneten.

§. 22. Die Zusammenlegung der Bezirke, sowohl für die kollektivwählenden Städte, als für den vierten Stand, wird die besondere Verordnung (§. 4) festsetzen.

4) In Ansehung des 2ten, 3ten und 4ten Standes.

§. 23. Die Wahlen der Abgeordneten zum Landtage geschehen auf Sechs Jahre, dergestalt, daß alle drei Jahre die Hälfte der Abgeordneten eines jeden Standes ausscheidet, und alle drei Jahre zu neuen Wahlen geschritten wird.

§. 24. Die für das erstemal Ausscheidenden werden nach drei Jahren durch das Loos bestimmt. Alle Ausscheidenden sind wieder wählbar.

§. 25. Für jeden Abgeordneten wird gleichzeitig ein Stellvertreter gewählt.

§. 26. Wenn bei den Wahlen zu Wählern, Bezirkswählern, und Landtagsabgeordneten gleiche Stimmen entstehen, so giebt die Stimme des Aeltesten der Wählenden den Ausschlag.

§. 27. Alle Wahlen stehen unter der Aufsicht des Landraths, in dessen Kreise sie vorgenommen werden. Die Wahlen der Bezirkswähler und der Landtagsabgeordneten leitet er unmittelbar, oder durch einen von ihm zu ernennenden Stellvertreter; die Wahlen in den einzelnen Städten und Dorfgemeinden aber werden zunächst von der Ortsobrigkeit geleitet.

In den Grafschaften Wernigerode, Stolberg und Roßla wird das Wahlgeschäft von den dortigen Behörden besorgt.

§. 28. Die geschehene Wahl der Wähler ist dem Landrath, die Wahl der Bezirkswähler und Landtagsabgeordneten aber dem Landtagskommissarius,

biorców. Ci zebrani okręgami na zgromadzeniach obierczych obieraią Deputowanych. Liczbę obiorców ustanowi wzmiankowane rozporządzenie w miarę wielkości miast.

3) Stanu czwartego.

§. 21. Każda gmina wieyska trybem w innych sprawach wieyskich używanym obiera obiorcę, obiorce z właścicielami Stanu czwartego osobno leżących posad, które nienależąc do pewnéy gminy wieyskiéy, maią miarę do obieralności uprawniaiącą (§. 11.), zgromadzaią się okręgami końcem obrania obiorcy okręgowego; zebrani zaś obiorcy okręgowi obieraią Deputowanego na Seym prowincyalny.

§. 22. Skład okręgów tak dla zbiorowo obieraiących miast, iako też dla czwartego Stanu, oznaczy oddzielna ustawa §. 4.

4) we względzie trzech ostatnich Stanów.

§. 23. Obieraią się Deputowani na lat 6 w ten sposób, że co trzy lata wychodzi połowa Deputowanych każdego Stanu, i co trzy lata nowe odbywaią się wybory.

§. 24. Pierwsza połowa wychodzi po 3 latach, losem przeznaczona. Wszyscy wychodzący mogą bydź na nowo ohrani.

§. 25. Każdemu Deputowanemu obiera się zarazem zastępca.

§. 26. Równe głosy na wyborach obiorców, obiorców okręgowych i Deputowanych rozstrzyga głos naystarszego wiekiem pomiędzy obieraiącymi.

§. 27. Wszelkie wybory zostaią pod dozorem Radzcy Ziemiańskiego, w którego powiecie się odbywaią. Wyborem obiorców okręgowych i Deputowanych na Seym prowincyalny kieruie on bezpośrednio lub przez mianowanego przezeń zastępcę; wyborami zaś w miastach poiedyńczych i gminach wieyskich kieruie nasamprzód zwierzchność mieyscowa.

W Hrabstwach Wernigerode, Stolberg i Rossla władze tameczne zaymą się czynnością wyborową.

§. 28. O uskutecznionym wyborze obiorców donieść trzeba Radzcy Ziemiańskiemu, o wyborze zaś obiorców okręgowych i Depu-

mit Einsendung der Wahlprotokolle, anzuzeigen. Letzterer hat zu prüfen, ob solche in der Form, und nach den Eigenschaften der Abgeordneten, der Vorschrift gemäß, geschehen sind. Nur wenn derselbe in dieser Beziehung Mängel findet, ist er berechtigt, eine andere Wahl zu verlangen.

5) Ernennung des Landtags-Marschalls und dessen Stellvertreters.

§. 29. Den Vorsitzenden auf dem Landtage, welchem Wir den Karakter als Landtags-Marschall beilegen, so wie dessen Stellvertreter, wollen Wir für die Dauer eines jeden Landtags aus den Mitgliedern des ersten oder zweiten Standes Selbst ernennen.

VIII. Berufung und Dauer des Provinzial-Landtags.

§. 30. Für die ersten Sechs Jahre werden Wir die Stände zum Provinzial-Landtage alle zwei Jahre berufen, nach Ablauf dieses Zeitraums aber ferner hierüber bestimmen.

§. 31. Die Dauer des Landtags wird jedesmal nach den Umständen von Uns festgesetzt werden.

§. 32. Die Ladung der Mitglieder zu dem für die Eröffnung des Landtags bestimmten Tage geschieht zu gehöriger Zeit durch Unsern Kommissarius.

§. 33. Die Abgeordneten müssen sich spätestens an dem Tage vor der Eröffnung des Landtags einfinden, und sich sowohl bei dem Kommissarius, als dem Landtagsmarschall, melden.

A. Eröffnung desselben durch den Landtags-Kommissarius und sonstige amtliche Bestimmungen des letztern.

§. 34. Der Provinzial-Landtag wird nach gehaltenem Gottesdienste von Unserm Kommissarius eröffnet.

§. 35. Derselbe ist die Mittelsperson aller Verhandlungen; an ihn allein haben sich daher die Stände wegen jeder Auskunft, oder wegen der Materialien, deren sie für ihre Geschäfte bedürfen, zu wenden. Er theilt den Ständen, in Gemäßheit Unserer Instruktion, die Propositionen mit, und empfängt die von ihnen abzugebenden Erklärungen und Gutachten, so wie ihre sonstigen Vorstellungen, Bitten und Beschwerden.

§. 36. Den Berathungen wohnt er nicht bei; er kann aber den Eintritt zu mündlichen Eröffnungen verlangen, oder eine Deputation zu sich entbieten, so wie die Stände Deputationen an ihn absenden können.

wanych Kommissarzowi Seymu prowincyalnego z nadesłaniem mu protokułów przy wyborze spisanych. Powinien on rozpoznawać, czy takowe wybory odbyły się stósownie do przepisów tak co do formy; iak co do przymiotów Wybranych. W ten czas tylko, kiedy pod tym względem znaydzie niedokładność, ma prawo żądać nowego wyboru.

5) Mianowanie Marszałka Seymowego i iego zastępcy.

§. 29. Przewodniczącego Seymowi Prowincyalnemu, któremu nadaiemy znaczenie Marszałka Seymowego, iako i iego zastępcę, na czas każdego Seymu prowincyalnego z pośrod członków dwóch pierwszych Stanów Sami mianować będziemy.

VIII. Zwoływanie i czas odbywania się Seymu prowincyelnego.

§. 30. Na pierwsze lat sześć zwoływać będziemy Stany na Seym prowincyalny co dwa lata; po upłynieniu zaś tego przeciągu czasu w téy mierze daléy stanowić będziemy.

§. 31. Każdego razu w miarę okoliczności stanowić będziemy, iak długo ma trwać Seym prowincyalny.

§. 32. Wzywać będzie nasz Kommissarz w czasie przyzwoitym członków na dzień do zagaienia Seymu prowincyalnego przeznaczony.

§. 33. Członkowie stawać powinni naydaléy dniem przed zagaieniem Seymu prowincyalnego i zgłaszać się iak do Kommissarza tak do Marszałka Seymowego.

A. Zagaienie go przez Kommissarza Seymu prowincyalnego i dalsze przepisy względem tegoż urzędowych czynności.

§. 25. Zagaia Seym prowincyalny Nasz Kommissarz po odbytém nabożeństwie.

§. 35. On iest wszelkich czynności pośrzednikiem; do niego się więc udawać powinny Stany po wszelkie obiaśnienia i po materyały, których do czynności swoich potrzebować będą. Stósownie do Naszéy instrukcyi on udziela Stanom Nasze propozycye, i odbiera dawać się maiące przez nie oświadczenia i zdania, iako i inne ich przedstawienia, prośby i zażalenia.

§. 36. Na obradach nie bywa; wolno mu zaś żądać wniyścia dla ustnych uwiadomień, lub zapraszać do siebie Deputacyą, iakoż i Stanom wolno wysyłać Deputacye do niego.

§. 37. Er schließt den Landtag, reicht Uns die Verhandlungen desselben ein, und publizirt den hierauf zu ertheilenden Landtagsabschied den Ständen.

B. Geschäftsgang.

§. 38. Bei Eröffnung des Landtags sowohl, als zu Fassung gültiger Beschlüsse, müssen wenigstens drei Viertheile der Gesammtheit der Abgeordneten auf demselben gegenwärtig seyn.

§. 39. In der Versammlung nehmen die Mitglieder der vier Stände ihren Sitz nach der §. 2. bestimmten Reihefolge.

§. 40. Sobald die Propositionen mitgetheilt sind, ernennt der Landtags-Marschall in der Plenar-Versammlung, mit Berücksichtigung des Stimmenverhältnisses, nach Verschiedenheit der Gegenstände, besondere Ausschüsse, welche die an den Landtag gelangenden Angelegenheiten zur Berathung und Beschlußnahme gehörig vorzubereiten haben. Das Direktorium dieser Ausschüsse führt dasjenige Mitglied aus dem ersten oder zweiten Stande, welches der Landtags-Marschall dazu bestimmt.

§. 41. Den Geschäftsgang auf dem Landtage leitet überhaupt der Landtags-Marschall. Von seiner Anordnung hängt auch zunächst alles ab, was auf Ruhe und Ordnung in den Versammlungen Beziehung hat. Besonders hat er darauf zu sehen, daß die Berathungen und Arbeiten der Stände möglichst beschleunigt werden.

§. 42. Ohne gültige Ursachen und Vorwissen des Landtags-Marschalls darf kein Mitglied aus der Versammlung wegbleiben; Verhinderung der ferneren Theilnahme an dem Landtage durch Krankheit oder andere dringende Ursachen fordert die Anzeige des Landtags-Marschalls bei dem Landtags-Kommissarius, welcher alsdann beim 1sten Stande die erforderliche Bevollmächtigung veranlaßt, bei dem 2ten, 3ten und 4ten Stande aber den Stellvertreter sofort einberuft.

§. 43. Wenn ein Mitglied über einen besondern Gegenstand einen Antrag an die Versammlung richten will, so hat dasselbe solches vor der Versammlung schriftlich mit Bemerkung des Gegenstandes dem Landtags-Marschall anzuzeigen. Letzterer ruft dann den Abgeordneten zur Haltung des Vortrages auf. Der Inhalt desselben muß schriftlich zum Protokoll gegeben werden.

§. 37. On zamyka Seym prowincyalny, składa Nam iego czynności i ogłasza Stanom udzielać się na nie maiącą odprawę Seymu prowincyalnego.

B. Tryb czynności.

§. 38. Jak przy zagaieniu Seymu prowincyalnego, tak do wydania ważnych uchwał potrzeba obecności przynaymniéy trzech czwartych części ogółu Deputowanych.

§. 39. Na zgromadzeniu członkowie trzech Stanów zasiadać będą porządkiem §. 2. ustanowionym.

§. 40. Po udzieleniu propozycyi Marszałek Seymowy w zgromadzeniu in pleno zachowując stósunek krések mianuie w miarę rozmaitości przedmiotów osobne wydziały, które we wszystkich rzeczach Seymu dochodzących należycie przysposabiać będą, czego potrzeba końcem naradzenia się o nich i wydania uchwały. Do przewodniczenia tym wydziałom wyznaczy Marszałek seymowy członka ze Stanu pierwszego lub drugiego.

§. 41. W ogólności Marszałek seymowy kieruie trybem czynności Seymu prowincyalnego. Od iego rozporządzenia zależy też nasamprzód wszystko, co się tycze spokoyności i porządku w zgromadzeniu. Nadewszystko tego patrzeć powinien, ażeby obrady i prace Stanów ile możności były przyśpieszone.

§. 42. Bez ważnéy przyczyny i wiedzy Marszałka Seymowego żadnemu członkowi niewolno nie bydź na posiedzeniu; o przeszkodzie w dalszém bywaniu na Seymie prowincyalnym dla choroby lub z innéy pilnéy przyczyny, Marszałek seymowy donieść winien Kommissarzowi seymowemu, który wtedy co do 1go Stanu będzie miałstaranie o pełnomocników, a co do 2go, 3go i 4go Stanu bez zwłoki wezwie zastępcę.

§. 43. Kiedy członek w osobnym przedmiociei chce uczynić wniosek do zgromadzenia, wtedy przed zgromadzeniem powinien z wyrażeniem przedmiotu donieść o tém na piśmie Marszałkowi seymowemu, który Deputowanego do wniesienia rzeczy wezwie. Treść rzeczy musi bydź na piśmie złożona do protokułu.

§. 44. Die Abfassung der ständischen Schriften trägt der Landtags-Marschall den hierzu geeigneten Mitgliedern des Landtags auf. Jede solche Schrift wird in der Versammlung verlesen, und, nach der Vereinigung über die Fassung, die Reinschrift von dem Landtags-Marschall und den Ständen vollzogen.

§. 45. Alle Schriften, welche nicht einen Antrag an den Kommissarius enthalten, sind an Uns zu richten, und demselben durch eine ständische Deputation zu übergeben.

§. 46. Die Mitglieder aller Stände dieses Provinzial-Verbandes bilden eine ungetheilte Einheit; sie verhandeln die Gegenstände gemeinschaftlich. Zu einem gültigen Beschlusse über solche Gegenstände, welche von Uns zur Berathung an sie gewiesen, oder ihrem Beschlusse mit Vorbehalt Unserer Sanktion überlassen, oder sonst zu Unserer Kenntniß zu bringen sind, wird eine Stimmenmehrheit von zwei Dritttheilen erfordert; ist diese bei einer Sache, worüber von den Ständen das Gutachten erfordert worden, nicht vorhanden, so wird solches mit Angabe der Verschiedenheit der Meinungen ausdrücklich bemerkt.

Alle andere ständische Beschlüsse können durch die einfache Mehrheit ihre Bestimmung erhalten.

§. 47. Bei Gegenständen, bei denen das Interesse der Stände gegen einander geschieden ist, findet Sonderung in Theile statt, sobald zwei Dritttheile der Stimmen eines Standes, welcher sich durch einen Beschluß der Mehrheit verletzt glaubt, darauf dringen.

In einem solchen Falle verhandelt die Versammlung nicht mehr in der Gesammtheit, sondern nach den §. 2. bestimmten Ständen. Die auf diese Weise hervorgehende Verschiedenheit der Gutachten der einzelnen Stände wird dann zu Unserer Entscheidung vorgelegt.

Gegen Beschlüsse, welche die besonderen Rechte der einzelnen zum ersten Stande gehörigen Mitglieder berühren, bleibt ihnen der Rekurs an Uns vorbehalten.

§. 48. Wenn Gegenstände, welche das provinzielle Interesse eines einzelnen, in diesem ständischen Verbande begriffenen Landestheils betreffen, in der Gesammt-Berathung verhandelt werden, und die Stimmenmehrheit sich gegen dasselbe erklärt hat, so sind die Abgeordneten des Wahlbezirks, zu welchem dieser Landestheil gehört, berechtigt, ihre abweichende Meinung mit Berufung auf Unsere Entscheidung zu den Landtagsverhandlungen zu geben, worauf sie dann jederzeit besonderen Bescheid erhalten werden.

§. 44. Redakcyą pism ze strony Stanów Marszałek seymowy zleci członkom do tego usposobionym. Każde takowe pismo czyta się na posiedzeniu, a po zgodzeniu się na osnowę, Marszałek i Stany rzecz na czyste przepisaną podpisuią.

§. 45. Wszelkie pisma nieobeymuiące wniosku do Kommissarza, maią bydź do Nas pisane i na iego ręce przez Deputacye Stanów składane.

§. 46. Członkowie wszystkich Stanów tego związku składaią ciało nierozdzielne i wspólnie działaią. Do ważnéy uchwały w przedmiotach przez Nas pod ich obradę oddanych lub ich uchwale zostawionych z zastrzeżeniem Naszéy sankcyi, lub też wiadomości Naszéy doyśdź maiących, potrzeba większości głosów dwóch trzecich części; ieżeli w rzeczy, o któréy żądano zdania Stanów, téy większości niemasz, nadmienia się o tém wyraźnie z podaniem różności zdań.

Wszelkie inne uchwały Stanów stanąć mogą prostą większością głosów.

§. 47. W przedmiotach, w których różnią się widoki Stanów pomiędzy sobą, dzielą się Stany na części, skoro tego żądaią dwie trzecie części głosów tego Stanu, który się uchwałą większości skrzywdzonym bydź mniema. W takim razie zgromadzenie nie działa w całości, lecz w osobnych Stanach, w §. 2. wymienionych. Tym sposobem tworzące się różne szczególne Stanów zdania oddaią się pod Nasze rozstrzygnienie. Przeciw uchwałom, ściągaiącym się do szczególnych praw poiedyńczych do pierwszego Stanu należących członków, maią wolny rekurs do Nas.

§. 48. Kiedy przedmioty, ściągaiące się do udzielnych widoków któréy z poiedyńczych tym związkiem stanowym obiętych krain idą pod obradę ogólną, a większość głosów oświadczyła się przeciw onymże, wtedy Deputowani okręgu wyborowego, do którego taż kraina należy, maią prawo złożyć różniące się zdanie swoie do akt seymowych z odwołaniem się do Naszego rozstrzygnienia, poczém każdego czasu osobną odbierać będą rezolucyą.

§. 49. Bitten und Beschwerden der Stände können nur aus dem besonderen Interesse der Provinzen und der mit ihnen verbundenen einzelnen Theile hervorgehen. Individuelle Bitten und Beschwerden hat der Landtag gleich an die betreffenden Behörden, oder an Uns unmittelbar zu verweisen; wenn aber Mitglieder des Landtags von Bedrückungen einzelner Individuen bestimmte Ueberzeugung erhalten, so können sie bei dem Landtage, mit gehörig konstatirter Anzeige darauf antragen, daß derselbe sich für die Abstellung bei Uns verwende.

§. 50. Alle bei dem Landtage eingehenden, so wie die von demselben ausgehenden Anträge müssen schriftlich eingegeben werden. Sind die letzteren einmal zurückgewiesen, so dürfen sie nur alsdann, wenn wirklich neue Veranlassungen oder Gründe eintreten, und immer nur erst bei künftiger Berufung des Landtags erneuert werden.

C. Verhältniß der Provinzialstände.

a) Zu den Kommunen und Kreisständen.

§. 51. Die Stände stehen, als berathende Versammlung, eben so wenig mit den Ständen anderer Provinzen, als mit den Kommunen und Kreisständen ihrer Provinz in Verbindung; es finden daher keine Mittheilungen unter ihnen statt.

b) Zu den Abgeordneten.

§. 52. Die einzelnen Stände können ihren Abgeordneten keine bindenden Instruktionen ertheilen; es stehet ihnen aber frei, sie zu beauftragen, Bitten und Beschwerden anzubringen.

D. Schließung des Landtages.

§. 53. Sobald der Kommissarius den Landtag geschlossen hat, ist das ständische Amt des Landtags-Marschalls beendigt, die landständischen Berathungen hören auf, und die Stände gehen auseinander; auch bleibt kein fortbestehender Ausschuß zurück. Für solche Gegenstände der laufenden ständischen Verwaltung aber, welche Wir den Ständen künftig übertragen werden, können sie die geeigneten Personen wählen und bestellen, in sofern die Geschäfte solches fordern.

§. 54. Das Resultat der Landtags-Verhandlungen wird durch den Druck bekannt gemacht.

E. Versammlungsort.

§. 55. Zum Versammlungsorte des Landtags bestimmen Wir die Stadt Merseburg.

F. Reisekosten und Tagegelder.

§. 56. Die Landtags-Abgeordneten sollen angemessene Reisekosten und Tagegelder erhalten.

§. 49. Prośby i zażalenia Stanów z szczególnych tylko widoków prowincyi i złączonych z niemi poiedyńczych części wyniknąć mogą. Osobiste prośby i zażalenia Seym prowincyalny przekaże prosto albo do właściwych władz, albo bezpośrednio do Nas. Jeżeli zaś członkowie Seymu pewne maią przekonanie o uciemiężeniu poiedyńczych osób, wtedy oni przy dostatecznie udowodnioném doniesieniu uczynić mogą wniosek do Seymu prowincyalnego, żeby się wstawił u Nas o uchylenie nadużycia.

§. 50. Wszelkie wnioski bądź u Seymu prowincyalnego, bądź przezeń czynione, na piśmie podawane bydź powinny. Wnioski Seymu raz oddalone, za nowemi tylko powodami i przyczynami, a w każdym razie dopiero na przyszłym Seymie prowincyalnym, odnowione bydź mogą.

C. Stósunki Stanów prowincyalnych.

a) do gmin i Stanów powiatowych:

§. 51. Stany będąc zgromadzeniem naradzczém, ani z Stanami innych prowincyi, ani z gminami i Stanami powiatowemi związku nie maią; nie masz zatém żadnych między niemy kommunikacyi.

b) do Deputowanych.

§. 52. Poiedyńczym Stanom nie wolno udzielać Deputowanym swoim instrukcyi obowiązuiącéy, wolno zaś zlecić im prośby i zażalenia.

D. Zamknięcie Seymu prowincyalnego.

§. 53. Skoro Kommissarz zamknął Seym, skończył się też urząd Stanowy Marszałka Seymu prowincyalnego, obrady Stanów ustaią, Stany rozchodzą się, ani nie zostaie stały komitet. Do takich zaś przedmiotów ciągłego zarządu Stanowego, które na przyszłość Stanom oddamy, mogą one obrać i wyznaczyć osoby usposobione, o ile czynności tego wymagaią.

§. 54. Rezultat czynności Seymowych ogłaszany będzie drukiem.

E. Mieysce zgromadzania się.

§. 55. Na mieysce zgromadzania się Seymu prowincyalnego przeznaczamy miasto Nasze Merseburg.

F. Koszta podróży i płaca dzienna.

§. 56. Deputowani na Seym prowincyalny pobierać maią przyzwoite wynagrodzenie kosztów podróży i płacę dzienną.

Das Weitere hierüber, so wie wegen der allgemeinen durch den Landtag veranlaßten Kosten, wird die besondere Verordnung (§. 4.) festsetzen.

IX. Kommunal-Landtage.

§. 57. Die in jedem der einzelnen Landestheile dieses ständischen Verbandes bestehenden Kommunalverhältnisse gehen auf die Gesammtheit desselben nicht über, wenn solches nicht durch gemeinschaftliche Uebereinkunft beschlossen wird.

Bis dahin dauern daher die bisherigen Kommunalverfassungen dieser einzelnen Landestheile in ihrer observanzmäßigen Einrichtung fort, und Wir gestatten, daß für diese Angelegenheiten, auf vorgängige Anzeige bei Unserm Landtags-Kommissarius und dessen Bewilligung, auch fernere Versammlungen, jedoch mit verhältnißmäßiger Zuziehung von Abgeordneten aller Stände, welchen das gegenwärtige Gesetz die Landstandschaft beilegt, gehalten werden.

Die Beschlüsse über Veränderungen in den Kommunaleinrichtungen und neue Kommunalauflagen bedürfen Unserer Sanktion.

Zur Festsetzung der deshalb nöthigen näheren Bestimmungen und Ordnungen erwarten Wir die Vorschläge des nächsten Landtags.

X. Kreisständische Versammlungen.

§. 58. Was die kreisständischen Versammlungen betrifft, so sollen solche, wo sie bis jetzt noch statt finden, bis auf weitere Anordnung ferner bestehen, und da, wo sie früher bestanden haben, wieder eingeführt werden.

Von dem ersten Landtage, zu welchem dieser ständische Verband berufen werden wird, erwarten Wir die Vorschläge, wie die kreisständischen Versammlungen mit den Modifikationen, welche der Zutritt aller Stände erfordert, einzurichten seyn werden.

Urkundlich unter Unserer Höchsteigenhändigen Unterschrift und Beidrückung Unseres großen Königlichen Insiegels.

Gegeben Berlin, den 27. März 1824.

(L. S.) Friedrich Wilhelm.

von Schuckmann.

Szczegóły w téy mierze, iako i ogólne koszta Seymu prowincyalnego wynikaiące ustanowi owo osobne rozporządzenie (§. 4.)

IX. Zgromadzenia gminne.

§. 57. Stósunki gminne istnące w każdéy szczególnéy ninieyszego związku Stanowego krainie nie przechodzą do ogółu, chyba to za wspólną zgodą uchwaloném zostanie.

Póki to nie nastąpi, dopóty dotychczasowe urządzenia gminne tych poiedyńczych kra-in utrzymuią się w ich składzie, zwyczaiem dotąd używanym, i dozwalamy, odbywać dla tych przedmiotów i dalsze zgromadzenia, za poprzedniczém Naszego Kommissarza Seymowego uwiadomieniem i iego zezwoleniem, atoli wchodzić powinni do nich w należytym stosunku Deputowani wszystkich Stanów, którym ninieysza ustawa przyznaie prawo należenia do Stanów prowincyalnych.

Uchwały tyczące się odmian w urządzeniach gminnych potrzebuią naszéy sankcyi.

Końcem ustanowienia potrzebnych w téy mierze bliższych przepisów i rozporządzeń oczekuiemy wniosków naybliższego Seymu prowincyalnego.

X. Zgromadzenie Stanów prowincyalnych.

§. 58. Zgromadzenia Stanów powiatowych tam gdzie się dotychczas odbywaią, do dalszego rozporządzenia i na potém odbywać się maią, a gdzie dawniéy istniały, tam znowu maią bydź zaprowadzone.

Od pierwszego Seymu prowincyalnego, na który ninieyszy związek Stanowy zwołanym zostanie, oczekuiemy wniosków, iak urządzić wypadnie zgromadzenia Stanów powiatowych z modyfikacyami, iakich wymaga wszystkich Stanów przystąpienie do nich.

Dla większéy wagi i wiary stwierdzamy ninieysze prawo własnoręcznym podpisem Naszym przy wyciśnieniu wielkiéy Naszéy pieczęci Królewskiéy.

Dan w Berlinie dnia 27. Marca 1824.

(L. S.) FRYDERYK WILHELM.

Schuckmann.